

Introduktion

Varför allt detta skrivande? Vi lever i en tid när fler och fler ägnar sig åt skrivande. Hur har det blivit så?

Ur Eva Frankos blogg *Evas Perspektiv*

Jag gissar att du håller i den här boken för att du själv skriver eller för att du på något sätt är intresserad av skrivande. Kanske är skrivandet något som följt dig sedan du var barn. Kanske har det kommit in senare i ditt liv. Jag skulle tro att det du skriver blir till berättelser av olika slag. Små historier eller noveller. Troligtvis blir det också längre texter som får veckla ut sig till hela romaner. Andra gånger är det kanske dikter som letar sig fram. Det händer nog också att det är dagboken som tar emot orden eller varför inte en blogg. Ibland bara ett anteckningsblock. Kanske skriver du för skrivbordslådan (eller mappar i datorn) och känner dig nöjd med det. Kanske är din dröm och ditt mål istället att bli publicerad. Kanske har du redan lyckats.

Oavsett vilket, tror jag att skrivande på ett eller annat sätt

tar upp en stor del av din tid, din tanke och ditt hjärta. Som så många andra idag, hyser du säkert en stor kärlek till att få orden på pränt. En kärlek som rymmer så mycket av dig själv och som ofta handlar om att du bara måste ta dig till papper och penna. Bara måste få skriva och få känna den där känslan av att glömma allt runt omkring och förlora sig i ögonblicket.

Men det kan också vara en tudelad, lite svår kärlek. Det ska erkännas. Visst handlar det om längtan, glädje och lust men också om motstånd, tvivel och rädsla. Även om vi längtar hett till den där stunden när vi kan skriva, finns där också starka krafter som får oss att gå omvägar och som lätt petar omkull vår skrivande självkänsla och får orden att tveka.

Just nu är det många som delar de här upplevelserna av skrivande. Det brukar ju heta att en av tre svenskar drömmer om att ge ut en bok. Det har visserligen gått några år sedan rapporten¹ om svenskarnas författardrömmar kom men inget verkar tyda på att intresset för skrivande skulle ha mattats av. Högst på önskelistan den gången fanns drömmen om att ge ut en deckare. Romanen kom god tvåa eftersom undersökningen gjorde skillnad på deckare och roman. Lite längre ner på listan fanns novellen, bland kokböcker, reseskildringar och fotoböcker. Även barnböcker fanns med. Men det är inte bara drömmen om att ge ut en bok som är stor just nu. Att ha skrivandet som arbete lockar också. Andra undersökningar² på senare år visar

---

¹ Rapporten gjordes 2010 av undersökningsföretaget Cint för Books on Demand (BoD) och finns att rekvirera på <http://news.cision.com/se/bod/r/var-tredje-svensk-vill-ge-ut-en-bok,c522372>.

² Manpowers undersökningar om det mest populära yrket placerade författaryrket på 7:e plats 2016 och på 9:e plats 2017.

att författaryrket kommer långt upp på listan över svenskarnas drömjobb. Det här är intressant rapportering som säger en del men det stora skrivintresset märks på många andra sätt.

Ett intresse lätt att få syn på

Du som skriver har säkert inte särskilt svårt att hitta skrivtips, råd eller andras berättelser om skrivandet. I takt med att intresset blivit allt större har synligheten växt och vi möter författarliv och skrivande i många olika sammanhang. Det vi möter är dessutom ofta kantat med budskapet om att vi alla har en bok eller berättelse inom oss.

När jag till sist gav mitt skrivintresse en chans fick jag exempelvis ganska snart syn på utbudet av skrivkurser. Det var tätt mellan annonser och erbjudanden och på nätet var de inte svåra att hitta. Antalet är om möjligt ännu större nu och varianterna många. Det finns kurser på kvällstid, på dagtid eller på distans. Det finns korta helgkurser eller kurser på en vecka eller två. Det finns breda kurser för skönlitterärt skrivande i stort och det finns smalare kurser som koncentrerar sig på deckare, spänning eller fantasy. Andra kurser handlar om hur vi kan skriva våra liv. Vissa skrivkurser är enbart för kvinnor, andra enbart för män (även om det är ovanligare).

Längre utbildningar finns på folkhögskolor, andra skrivarskolor eller vid några av landets universitet. För den som vill kombinera skrivandet med någon annan aktivitet finns skrivkurser med yoga, med vandringar, med mindfulness eller som retreat. Och det finns kurser i Sverige, från norr till söder eller

på solsäkra platser utomlands.

Om du går nybörjar- och fortsättningskurser kommer du att tränas i hantverket och på att bli bättre på sådant som dramaturgi, miljöbeskrivning, gestaltning och dialog. Med respektfull textrespons som bakgrund lär du dig att helst klara dig utan adjektiv, att en bra författare ska gestalta och ”show – don´t tell” och att du ibland måste tvinga dig till att radera det du är mest nöjd med genom att ”kill your darlings”.

Om du istället vill lära dig på egen hand finns många böcker om skrivandets hantverk. Bokfloden vittnar om det stora skrivintresset. Titlarna lovar att lära oss hur vi ska skriva med glädje, skriva för att bli lästa, skriva så någon bryr sig, hur vi ska skriva bättre texter och hur vi ska vässa våra manus. Andra lovar att hjälpa oss att skriva som proffs, skriva som nobelpristagare och skriva så vi får våra böcker sålda. Åter andra visar hur man skriver barnbok, ungdomsbok, deckare, roman, fantasy eller en bästsäljare, rätt och slätt. Dessutom finns också böcker om skrivandets konst från några av de mest kända författarna. Bodil Malmsten, Olof Lagercrantz, Elisabeth Rynell, Stephen King, Elizabeth George, Bente Clod, Joyce Carol Oates, för att nämna några. Alla delar de frikostigt med sig av sin syn på hur det skrivna ska skrivas.

Skrivlusten och författardrömmarna är också tydliga på nätet. Där finns mängder av webbsidor med skrivtips, övningar och råd till den som vill bli författare. Här finns också podcasts om skrivande och flera sidor för att publicera alster. I Facebookgrupper för skrivande och författarskap finns tusentals medlemmar som delar skrivglädjen, vandan och allt skrivande där emel-

lan. På nätet finns dessutom gott om skrivbloggar. Om du vill kan du där ta del av andras skrivande resa. Om framsteg och bakslag. Skrivglädje och kramp. Inte sällan är allt sammanvävt med den skrivandes vardagliga liv och leverne. En snöig marsdag 2018 ger en enkel sökning på nätet på ordet ”skrivblogg” över 9500 träffar. Ett byte till ”författarblogg” som sökord ger mer än 33000. Så det finns en del att välja mellan.

Utöver alla böcker och webbsidor är det många skrivintresserade som läser Skriva. Det är tidningen där författare och skrivlärare delar med sig av sina erfarenheter och ger goda råd på vägen. Här står att läsa om allt från hur man skapar dramaturgin, karaktärer, miljöbeskrivningar, hur research kan göras, till hur man hanterar förlagskontakter, egenutgivardjungeln eller nödvändigheten av lektörens röda pennstreck. Tidningen innehåller också fördjupande reportage om olika författare. Skriva³ är en succé som brukar lyftas fram som tecken och som exempel på det stora skrivintresset. Kanske stämmer det för tidningen är onekligen populär. Det märkte jag alldeles tydligt när jag för en tid sedan tänkte låna ett exemplar på biblioteket. Även om det inte bevisar något, så blev jag åtminstone ganska förvånad när jag möttes av en tom tidningshylla med en stor varningsskylt i. Den förkunnade att nu hade så många nummer av Skriva stulits den senaste tiden, så om inte stölderna upphörde skulle biblioteket bli tvunget att avbryta prenumerationen. Lite snopen fick jag gå därifrån men också stärkt i tanken om hur stort skrivintresset har blivit.

---

³ Tidningen startade 2011 och når nu 34000 läsare, enligt Orvestos mätning för helåret 2017.

Det märks också i andra tidningar och mediesammanhang. Då handlar det inte så mycket om direkta skrivtips utan snarare om beskrivningar av vad ett skrivande liv kan vara. Intresset för våra mest kända författare är stort och vi hittar reportage om deras liv i alla möjliga tidningar och tidskrifter. Flera av författarna är också flitiga besökare i tv och i radioprogram.

I tidningarna kan vi också se att hälsotrenden har tagit upp skrivande. Där presenteras det som en möjlig väg till hälsa och ett bättre liv. Med stöd i forskningen om skrivandets positiva inverkan sägs vi kunna må bättre bara vi skriver. Intresset är stort och självhjälptrenden hänger på. I artiklar och böcker kan vi lära oss enkla tekniker för ett mer hälsosamt liv. ”Skriv dig frisk!”, ”Skriv dig till hälsa” och ”Skriv för livet!” lyder rubrikerna.

Dessutom har utbudet av evenemang ökat, där författarskap och skrivande på ett eller annat sätt står i centrum. Det gäller inte minst på landets bibliotek där det arrangeras många seminarier, föreläsningar och författarsamtal. Antalet bok- och litteraturmässor har också vuxit och finns nu i städer från norr till söder. Vid sidan av Bokmässan i Göteborg finns numera Umeås Littfest och Stockholms litteraturfestival. Men även Dalsland, Borås och Boden har sina mässor. I Jönköping och Värnamo finns Smålands litteraturfestival SmåLit och i Linköping hålls Östergötlands bokmessa TellUs. Sannolikt är listan ännu längre med både större och mindre evenemang.

Varför vill så många skriva?

Med allt det här sagt är det inte för mycket att kalla skrivandet en folkrörelse. Men hur kommer det sig då att intresset blivit så stort? Varför vill så många skriva och publicera böcker och varför sker det just nu? För att söka svar på frågorna gjorde jag intervjuer, sökte mig till författargrupper på Facebook, studerade skrivbloggar och läste tidningar, artiklar, böcker, vetenskapligt material, såg på tv-program, lyssnade på radio och podcasts i ämnet och besökte författarsamtal och seminarier. Resultatet⁴ av allt jag gjort har nu blivit den här boken där jag försöker ge mina svar på frågorna. Det är svar som jag hoppas väcker din egen tanke om varför du själv eller andra skriver.

För att du som läsare ska få en uppfattning om vad som skulle kunna vara mitt svar på den här bokens frågor, inleder jag med ett kapitel som handlar om varför jag själv skriver. Det blir ett tillfälle att få presentera mig som författare och berätta hur boken kommit till och varför just jag har skrivit den.

I det följande kapitlet närmar jag mig den skrivande människan och fördjupar bilden av lusten att skriva. Här lyfter jag fram inre motiv till att så många söker sig till papper, penna och tangentbord. Vi drivs alla av olika skäl och det kan vara utvecklande att betrakta sina egna drivkrafter. Vi kan få syn på

---

⁴ Den här boken är ingen vetenskaplig text och resonemangen ska betraktas som introducerande. De rör sig tämligen fritt över flera forskningsfält som exempelvis psykologi, sociologi, samhällsvetenskap och litteraturvetenskap. Här väljer jag att endast nudda vid dem, trots att de erbjuder mycket mer för fortsatt fördjupning, analys och diskussion av bokens frågor.

nya dimensioner av vad skrivandet är för oss och vad det ger. Samtidigt finns en poäng i att också se andras drivkrafter. Som vi ska se längre fram i den här boken har skrivandet kommit att bli allt mer socialt. När vi möter andra som skriver kan det därför vara en god sak att ha perspektiv på vad skrivande betyder för andra än för mig själv. För många är skrivandet dessutom ett känsligt och skört intresse som till och med kan vara hemligt. Med en större förståelse för skrivandets inre källor kan vi mötas med ännu större respekt.

I de kapitel som sedan följer vänder jag mig utåt och betraktar vår omvärld ur ett större perspektiv. Här hittar vi fler ledtrådar till varför så många vill skriva. Du kommer säkert känna igen dig i en del och bli överraskad av annat. Kanske hittar du själv fler förklaringar i omvärlden än de jag ger här. Oavsett kan vi slå fast att det stora intresset för skrivande inte är en isolerad företeelse utan är djupt sammanflätad med flera skeenden och trender i vårt samhälle, i vår del av världen och i vår tid. De som blivit mest tongivande i arbetet med den här boken belyser jag i kapitel som handlar om: hur vi lever i en skrivande värld, betydelsen av den tekniska utvecklingen, hur tillvarons ständiga informationsbrus påverkar, vad den starka jag-fixeringen i vår kultur betyder för skrivlusten, hur vår syn på skrivandet förändras samt vilka bilder vi har av vad det är att vara författare och leva ett skrivande liv.

Tillsammans bildar det här drivkrafter bakom skrivandet. Det är drivkrafter som hakar i varandra, påverkar och samverkar. Deras gränser är inte helt skarpa och vill flyta ihop. För att bättre kunna se och undersöka dem har jag därför valt att för ett ögonblick bryta isär det som annars är sammanvuxet. Bryta isär

och lägga i mer lätthanterliga högar. Här finns de nu under rubriker och i kapitel som enbart är tänkta att vara vägledande, inte bestämmande. Det samma gäller ordningen. Sannolikt hade jag kunnat ge min presentation på ett annat sätt men jag var helt enkelt tvungen att välja ett.

I ett avslutande kapitel knyter jag sedan samman trådarna och gör några avslutande reflektioner mot bakgrund av vad jag sett på den här resan. Där ger jag också en bild av hur vi kan förstå vår tids stora skrivintresse och svaren på frågan – varför skriver du?